
VROZENÉ KRVÁČIVÉ STAVY – diagnostický postup s interpretací základních vyšetření

MUDr. Antonín Hluší, Ph.D

Seminář Hemato-onkologické kliniky FN a LF UP v Olomouci

16.3.2016, posluchárna HOK – budova K

úvod – hemostatický systém

- komplexní systém zahrnující řadu buněčných složek a plasmatických bílkovin
- zajišťuje integritu cévního řečiště a kontinuální cirkulaci krve
- homeostáza prokoagulačních a antikoagulačních složek

Porušení rovnováhy → klinické důsledky

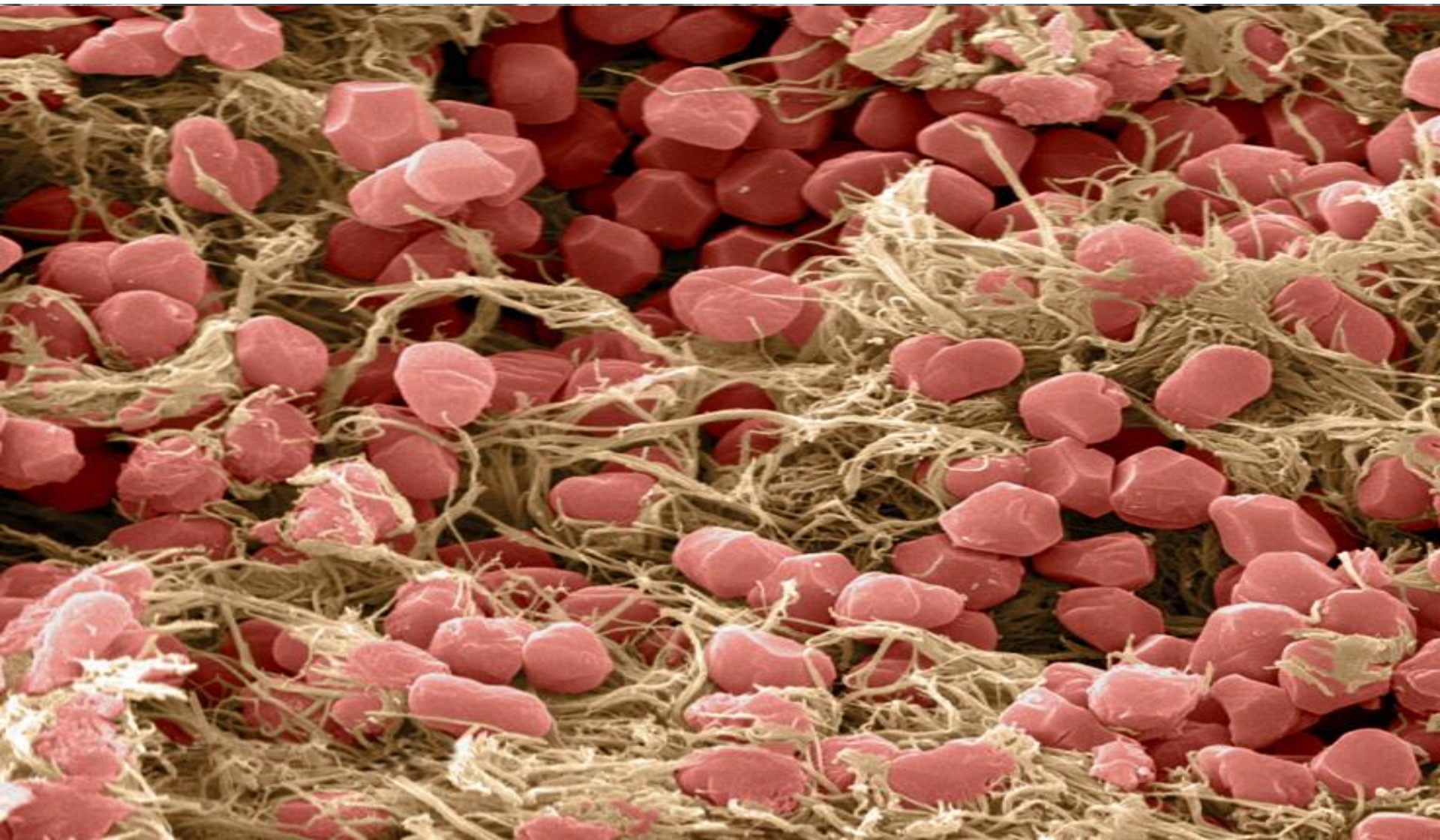
KRVÁCENÍ

TROMBOEMBOLICKÉ KOMPLIKACE

hemostatický systém

---

vrozené krvácivé stavy – základní dělení

- **z poruch krevních destiček**
trombocytopenie – vzácné, často klinicky nevýznamné
trombocytopatie – vzácné
- **z poruch plasmatické složky – koagulopatie**
hemofilie A, hemofilie B
vrozený deficit jiných koagulačních faktorů
(fibrinogen, FV, FVII, FX, FXI, FXIII)
- **von Willebrandova choroba**
rysy trombocytopatie (porucha adheze)
i koagulopatie (snížení hladiny FVIII)
- **z poruch cévní stěny – vzácné**

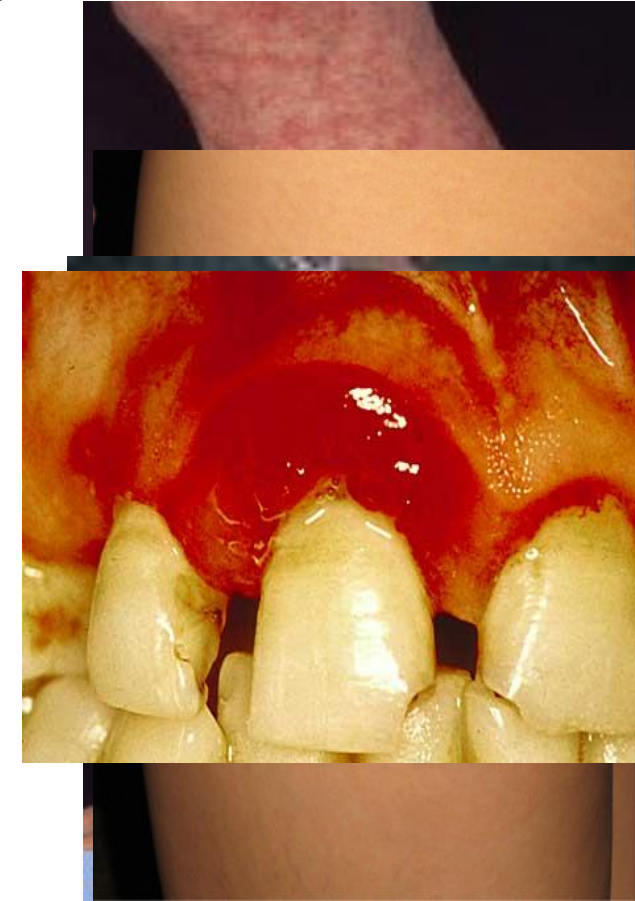

klinické projevy poruch trombocytů

- kožní a slizniční krvácení petechiálního typu
(*petechie, ekchymózy, sufúze, hematomy, epistaxe, krvácení z dásní, hematurie, krvácení z GIT, gynekologické krvácení*)
- časné krvácení po úraze, poranění
- neúměrné krvácení po invazivních výkonech

hemofilie

(definice, výskyt)

- ❑ **dědičný krvácivý stav s poklesem hladiny koagulačního faktoru FVIII - hemofilie**
nebo **FIX - hemofilie B**
- ❑ obě onemocnění jsou si biologicky, geneticky i klinicky podobná
- ❑ výskyt – hemofilie A 1:10000, hemofilie B 1:50000
- ❑ ze všech vrozených krvácivých stavů tvoří
hemofilie A 80%
hemofilie B 15%

hemofilie

(dědičnost)

- ❑ **dědičnost - gonosomálně recesivní**
(vázaná na X chromosom)
(různé typy bodových mutací, delece, inverze části genu)
- ❑ postižení jsou téměř vždy muži
(vzácně existuje i možnost postižení žen)
- ❑ ženy přenašečky
- ❑ u 1/4-1/3 pacientů je rodinná anamnéza negativní
– mutace de novo

hemofilie

(dědičnost)

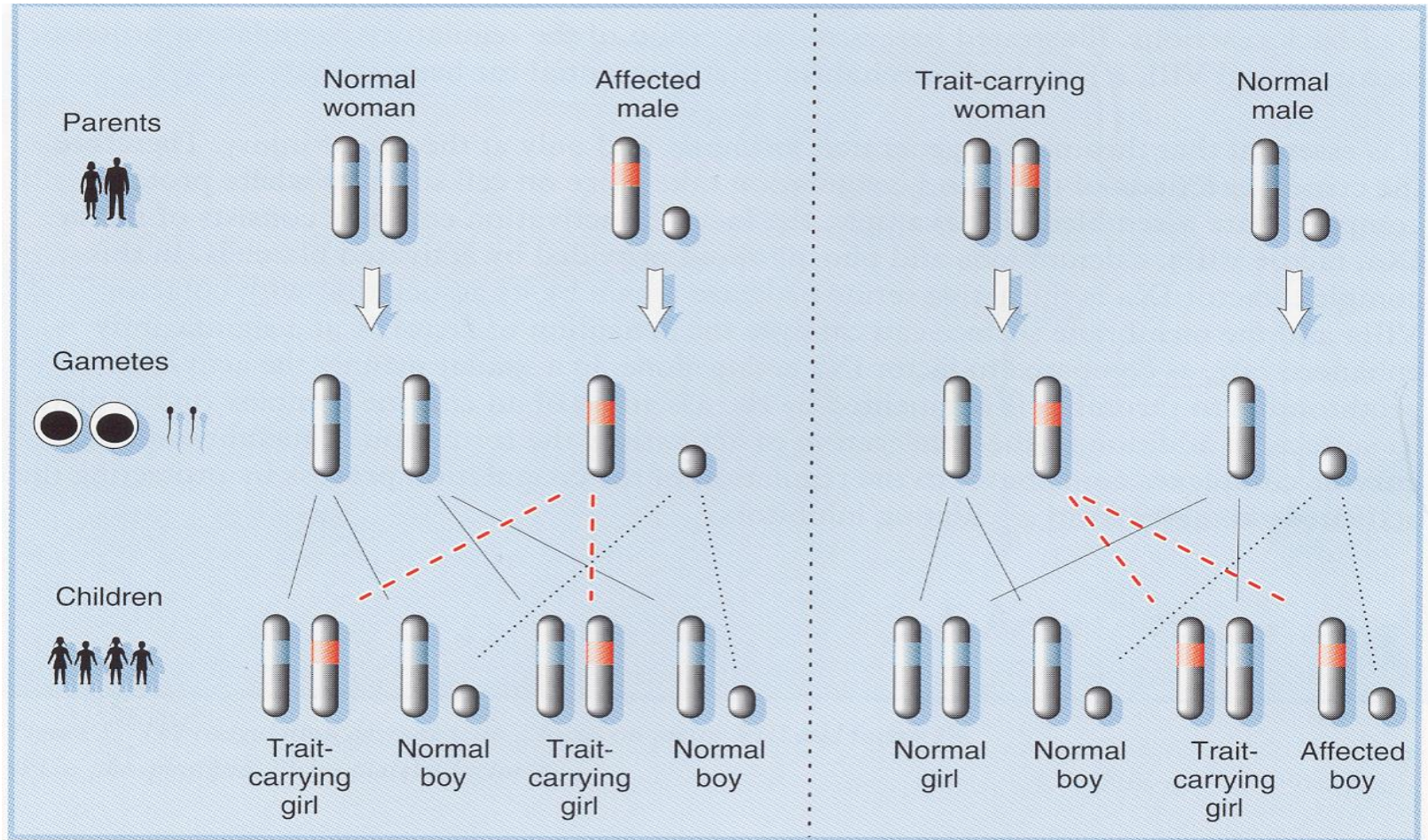

Figure 6. Heredity in hemophilia.

hemofilie

(nejznámější rodokmen)

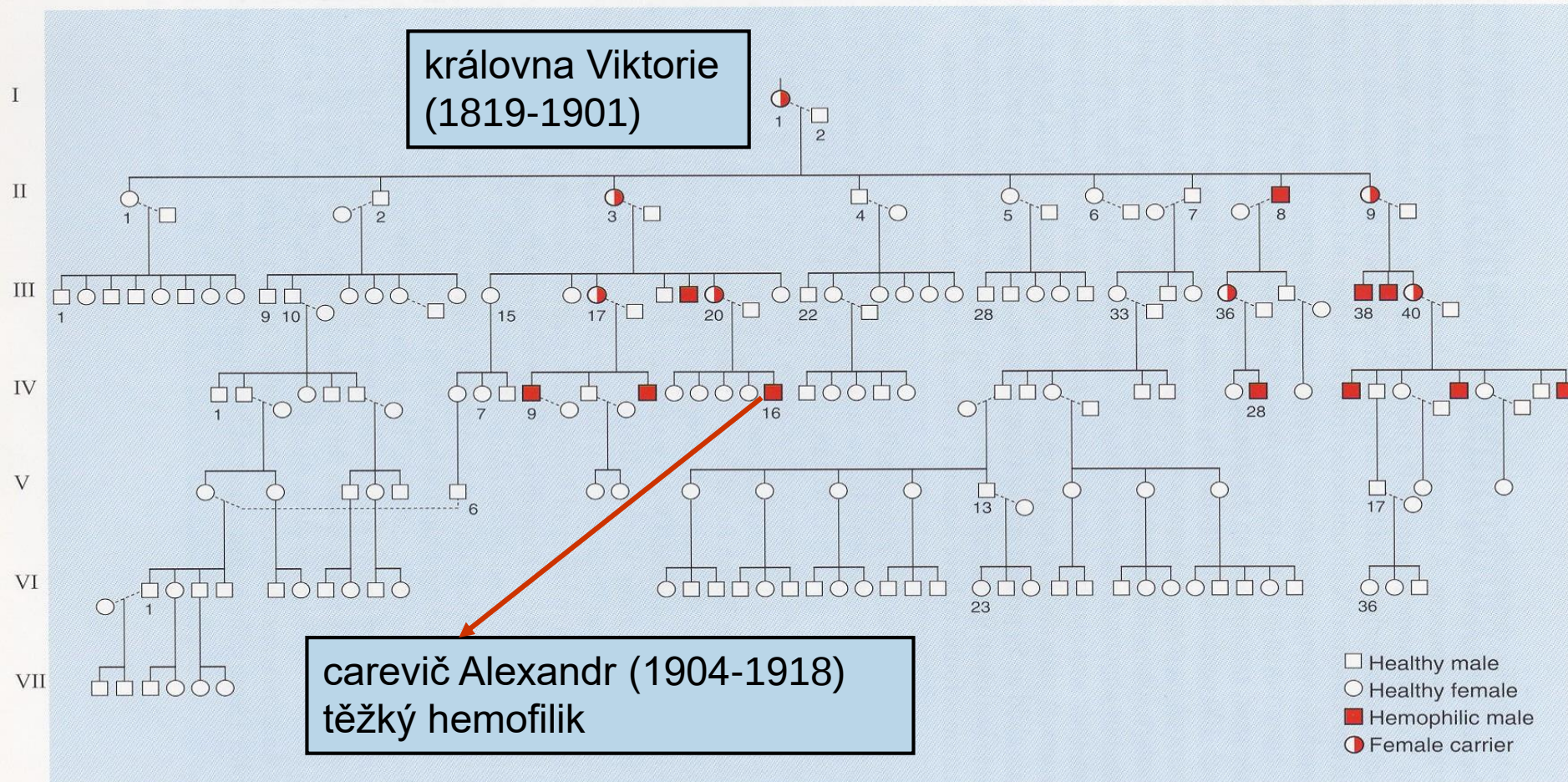

Figure 7. Hemophilia heredity in European royalty.

hemofilie

(dle tíže)

---

dělení dle tíže deficitu

- těžká: hladina faktoru do 1%
- středně těžká: hladina faktoru 1-5%
- lehký stupeň: hladina faktoru 5-25%
- subhemofilie : hladina faktoru nad 25%

klinické projevy:

- těžká: časté spontánní krvácení, velké po
minimálních úrazech a chirurgických výkonech
- středně těžká: ojedinělé spontánní krvácení + po
úrazech a chirurgických výkonech
- lehký stupeň: raritně spontánní krvácení + při větších
úrazech a chirurgických výkonech

hemofilie

(klinické projevy - krvácení)

Klinický obraz – odpovídá tíži hemofilie

u těžkých hemofiliků se krvácení vyskytne většinou již v 1. roce života

- ☐ krvácení do kloubů a svalů - 90% krvácivých epizod,
(nejčastěji kolena, lokty, hlezna, kyčle)
  - * akutní hemarthros - bolest s následným otokem, fixace kloubu ve flexi
  - * riziko kompartment sy u krvácení do uzavřených lokalit
- ☐ krvácení do GIT, urogenitálního traktu, CNS, retroperitonea,
- ☐ neúměrné krvácení při chirurgických výkonech, traumatech, po extrakcích zubů

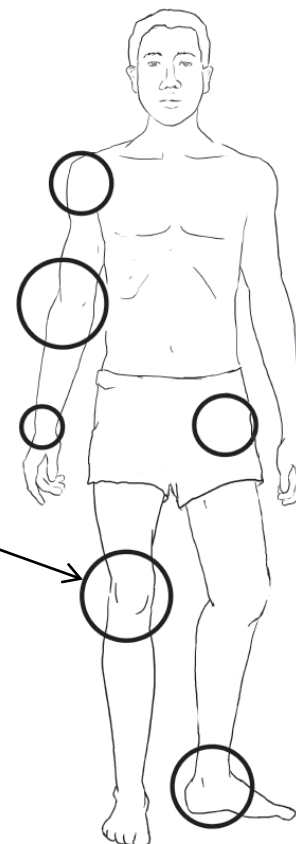
Klinické projevy

Krvácení:

- rozsah a tíže závisí na hladině FVIII/FIX

Lokalizace:

- **klouby 70-80%**
  - koleno 45%
  - loket 30%
  - rameno 3%
  - zápěstí 3%
  - kyčel 2%
  - jiné klouby 2%
- **svaly 20%**
- **jiné lokalizace 5-10%**
  - hematurie
  - GIT, CNS, dýchací cesty – potenciálně život ohrožující krvácení

Hemofilická artropatie

akutní hemarthros kolene – kloub teplý, zduřelý, bolestivý

Masivní hematomy po pádu

hemofilie

(komplikace)

Komplikace krvácení

- ❑ postižení pohybového aparátu po opakovaných krváceních
  - chronické artropatie (deformity kloubů),
  - svalové kontraktury, invalidizace
- ❑ vznik pseudotumoru (semipermeabilně ohraničený hematom destruující okolí)

Komplikace léčby

- ❑ vznik inhibitoru - protilátka neutralizující podávanou substituční léčbu faktorem VIII nebo FIX
- ❑ přenos virových infekcí HCV, HBV, HIV se všemi důsledky (u dříve léčených pacientů pomocí plazmy nebo nedostatečně virově ošetřených derivátů z krevní plazmy)

**Chronická arthritís těžkého
stupně u hemofilika**

expanzivní pseudotumor

klinický obraz hemofilie

hemofilie

(vyšetření)

❑ Laboratorní nález

- prodloužení aPTT
- snížená hladina FVIII nebo FIX
- inhibitor proti FVIII, FIX (Bethesda jednotky)
- vyšetřit i vWF (vyloučení von Willebrandovy choroby)

❑ Další vyšetření

- RTG či MRI kloubů – stupeň a vývoj kloubního poškození
- serologie - HIV, HCV, HBV, event. PCR techniky
- DNA analýza genů pro FVIII a FIX
(vztah k četnosti inhibitoru, rodinné analýzy, stanovení přenašečství, prenatální diagnostika)

vyšetření u hemofilika

Laboratorní nález

- prodloužení testu krevní srážlivosti
- snížená hladina FVIII nebo FIX
- inhibitor proti FVIII, FIX (Bélgie)
- vyšetřit i vWF

Další vyšetření

- RTG či MRI kloubů
- serologie - HIV, HCV, HBV, HAV
- jaterní testy
- DNA analýza genů pro FVIII (přítomnost mutací, vztah k incidence, vztah k těžká hemofilie – např. invaze)

Léčba

- kauzální terapie není dostupná
- substituční i.v. terapie
  - příprava před invazivním zákrokem
  - za hospitalizace při významném krvácení
  - on demand léčba (domácí prostředí)
  - profylaktická léčba (primární, sekundární)

*ČZP, kryoprecipitát,
plasmatické/rekombinantní deriváty*

- podpůrné postupy
  - klid, chlazení, antifibrinolytika, analgetika

Koagulační deriváty

plazmatické – high purity

moderní preparáty dostatečně virově ošetřené

- *výběr dárců, serologické a PCR testování vzorků*
- *skladování odebrané plasmy v karanténě*
- *vyspělé technologie purifikace*
- *vícenásobné metody virové inaktivace*

rekombinantní

nejbezpečnější forma substituční léčby

- *vývoj od počátku 90. let 20. st.*
- *produkce na tkáňových kulturách*
- *3. generace bez kontaktu s plasmatickou bílkovinou*

Domácí léčebné režimy

on demand

včasná aplikace koagulačního derivátu je nejefektivnějším a nejekonomičtějším přístupem

- *vhodná pro velkou část kloubních a svalových krvácivých epizod*

profylaxe

pravidelná aplikace faktoru (15/25-40 IU/kg) 2-3x týdně vede k vzestupu hladiny FVIII/FIX nad 1%

- *výrazná redukce krvácivých projevů a snížení výskytu komplikací hemofilie*
- *rutinně užívána v dětském věku*
- *ekonomicky náročná*

Principy moderní terapie

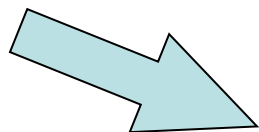
Lokalizace	F VIII:C	F IX:C	Délka substituce
klouby	40-60%	30-50%	1-2dny, dle efektu
svaly	40-60%	30-50%	2-3 dny, dle efektu
Musculus iliopsoas	80-100% 30-60%	60-80% 30-60%	1-2 dny dalších 5 dnů, krátkodobá profylaxe během rehabilitace
Hrdlo a krk	80-100% 50%	60-80% 30%	1.týden 2.týden
CNS	80-100% 50%	60-80% 30%	1.týden 2.-3.týden, poté 3-6měsíců profylaxe
GIT	80-10% 50%	60-80% 30%	1.týden 2.týden
hematurie	50%	40%	3-5dnů
fraktury kostí	50% 30-50%	50% 20-40%	3-5dnů do 2.týdne
operace	80-100% 60-80% 40-60% 30-50%	60-80% 40-60% 30-50% 20-40%	v den zákroku do 3. dne do 6. dne do úplného zhojení
zubní extrakce komplikované nekomplikované	50-100% 30-50% Pamba	50-80% 30% Pamba	v den zákroku další týden 7-10 dnů
tržné rány	50%	40%	1.týden

multioborová problematika

hematolog

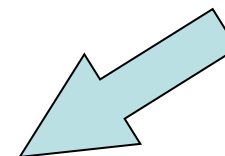
radiolog

ortoped

hepatolog

zmírnění/zabránění komplikací hemofilie

dobrá kvalita života pacienta s hemofilií

kazuistiky

- neveřejné

von Willebrandova choroba

nejčastější vrozené krvácivé onemocnění (odhad 1-2 % populace) s nedostatkem nebo funkčním defektem vWF

důsledkem je porucha funkce vWF v primární hemostáze (adheze a agregace Tr) i schopnost vázat FVIII

nejde o čistou trombopatii ani o koagulopatii

dědičnost většinou autosomálně recesivní, někdy dominantní

von Willebrandova choroba

Klasifikace

- typ I: parciální defekt vWF, kvantitativní defekt, AD
- typ II: kvalitativní změny
  - 2A – absence velkých multimerů, ↓ funkce závislé na Tr
  - 2B – zvýšená afinita k destičkovému GPIb
  - 2M - ↓ funkce závislá na Tr bez absence multimerů
  - 2N – výrazně snížená afinita k FVIII
- typ III: úplný nedostatek vWF (hladina pod 1%)

Laboratorní nálezy

- prodloužená krvácivost, porucha agregace po ristocetinu
- prodloužené nebo hraniční aPTT
- trombocytopenie možná
- nižší vWF (Ag, aktivita – RiCo), nižší FVIII (sekund.)
- elektroforeza - vyšetření multimerů vWF
- genetické vyšetření

Klinický obraz – závislost na tíži postižení

- krvácení po drobných traumatech, invazivních výkonech
  - typické kožní a slizniční krvácivé projevy (epistaxe, menoragie, silná menstruace, krvácení z gingiv, hematomy)
- typ III: spontánní krvácivé projevy, blíží se hemofilii

Získaná forma vWCH

příčinou je snížená syntéza, spotřeba, proteolýza
vyvázání vWF

např. hypothyreoza,
autoimunní choroby
myeloproliferace, lymfoproliferace:
Ao stenoza (turbulence a adhese vWF)
ateroskleróza: adhese na endotel
léky

Terapie

1. Desmopressin – vede k vyplavení FVIII a WF ze zásobních granul
... intravenózně, subkutánně, intranazálně
2. Substituční terapie (u typu III lék volby)
  - preparáty s obsahem WF (Haemate P, Immunate, Fanhdi), event. rVIIa
3. Antifibrinolytika - alternativa u pro terapii menších krvácení, samostatně nebo v kombinaci
  - PAMBA, K. tranexamová, EACA

kazuistiky

- neveřejné

Dif. dg. prodlouženého aPTT (izolovaně)

1. vadný odběr
2. příměs heparinu (prodloužení i TT)
3. lupus antikoagulans (nespec. inhibitor) – většinou nekrvácí
4. hemofilie, vWD
5. deficit FXI – krvácivé komplikace
6. deficit FXII, prekalikrein – nejsou krvácivé komplikace
7. specifický inhibitor proti faktoru – krvácivé projevy

Děkuji za pozornost